ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5138 — 1902 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 25/7 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1903 — ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — 8 ՇԵՎՎԱԼ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5138

درعلیه ده غلطه ده آره‌ولك غزتهسی اداره‌خانهسنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրֆ.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱԶ ՈՒ ԶԱԽ

ԴԻՊՈՒԹԻՒՆԸ ԸՆՏԱՆԵԱՑԻՆ

Նախորդ «Ազ ու Զախ»ով մը առիթը ունեցայ ներկայացնելու այն բարոյական արդիւնքները՝ որոնք պիտի կրնային առաջ գալ՝ եթէ երբեք մեր մատաղ սերունդը դպրոցէն հաղորդուէր բարեգործութեան, գթութեան, վեհանձնութեան առաքինութեանց: Այդ յօդուածը թերի մնացած պիտի ըլլար, եթէ երբեք մոռնայի թէ ընտանիքներն ալ ի՜նչ մեծ դեր մը խաղալու կոչուած են բարոյական դաստիարակութեան այդ կարգի գործի մը մէջ:

Օգուտը աւելի մեծ, աւելի վճռական է հոս: Վարժարանին մէջ ուսուցիչ մը իր աչակերտներուն վրայ չի կրնար այնչափ մեծ ազդեցութիւն մը ունենալ, որչափ որ հայր մը կամ մայր մը ընտանիքին մէջ պիտի կրնային ունենալ իրենց զաւակներուն վրայ: Եւ արդէն, ամէն ուսուցչի տրուած չէ իր աչակերտներուն վրայ ազդել, իր աչակերտներուն հաճակրանքը, սէրը շահիլ: Արուեստ մըն է ատիկա, որուն մէջ ընտանութիւնն ու խառնուածքը մեծ դեր կը խաղան թէեւ, բայց արուեստ մը վերջապէս: Մնողքներու համար սակայն այդպէս չէ: Տղան որչա՛փ ալ իր ծնողքէն վշտանալու առիթներ ունեցած ըլլայ, կրկին չի խուսափիր անոր ազդեցութենէն, մանաւանդ պզտիկ տարիքի մէջ: Ցարգանք մը՝ որ տեսակին մէջ ամէնէն խորը կրնայ նկատուիլ, զինքը անոնց կը կապէ խոնարհութեան այն տեսակ ամուր կապերով, որոնք դիւրաբեկ չեն քակտիր: Իրենց կողմէ մասնաւոր ընդունակութեան մը եւ արտաքոյ կարգի ջանքերու պէտք չկայ, կը բաւէ որ խրմորնին լաւ ըլլայ, կը բաւէ որ իրենց զաւակը առաքինի ընել ուզենէն առաջ իրենք առաքինի ըլլան: Այս պայմաններով կազմուած ընտանիքի մը մէջ, եթէ ուզուի, տղան դպրոցէն անհունապէս աւելի կրնայ օգտուիլ, անշուշտ բարոյապէս:

* * *

Եւ որչափ առիթներ՝ բարոյական դաստիարակութեան այդ գործը ընտանիքին մէջ յաջողապէս առաջ տանելու համար: Հատ մը օրինակի համար որ վաղը միւս օր պիտի ներկայանայ, Կաղանդը: Հարուստ ու բարեկեցիկ ընտանիքներու մէջ, տղաքը ամէն բան պիտի ունենան, միրգ, անուշեղէն, խմորեղէններ, խաղալիկ, ու տակաւին ինչ որ ուզէք: Եթէ մէկ հատը պակաս ըլլայ, տղոց սիրտը կը կոտրի: Բայց եթէ երբեք այդ միեւնոյն տղոց ըսուի որ մինչդեռ իրենք միակ պակասի մը համար կուլան, կը դժգոհին, անդին տղաքներ կան՝ որոնք իրենց նոյն օրը վայելածներէն ո՛չ մէկը ունին, ո՛չ միրգ, ո՛չ անուշեղէն, ո՛չ խաղալիկ, ո՛չ ալ խրմորեղէն, եթէ երբեք այս ամէնը իրենց ըսուի, ան ատեն կը փղձկին, եւ իրենց վերապահուած ուրիշ բարիքներէ ալ կ'ուզեն զրկել ինքզինքնին՝ պայմանաւ որ այն միւս զրկուած տղոց տրուի: Տակաւին կրնայ ըսուիլ այդ տղոց՝ թէ միւսները ո՛չ թէ միայն օրուան վայելքներէն զրկուած են, այլ նաեւ ո՛չ հագուստ ունին ցուրտին դէմ պաշտպանուելու համար, ո՛չ ալ չատ հեղ անկողնի՝ ուր կարենային հանգչիլ տառապանքին պարտասանքներէն:

Այս կերպով սկսուած գործ մը իսկոյն իր գեղեցիկ արդիւնքները պիտի տար: Տղոց հոգին պիտի ազնուանար, տղաքը դթասիրտ պիտի ըլլային եւ մարդկութիւնը պիտի օգտուէր:

Ցետոյ ուրիշ առիթներ՝ որոնք պիտի ներկայանային յաջորդաբար, Կաղանդէն վերջ Մնունդը, Մնունդէն վերջ Բարեկենդանը, Զատիկը, ու վերջապէս տարուան բոլոր նշանակալից օրերը, տօները: Միշտ նոյն պարզ ու դիւրըմբռնելի դերութիւնը, միշտ նոյն դիւրիմաց միջոցը: Խնդիր չէ՝ թէ որո՞ւ պիտի տրուի նպաստը, ո՞ր ազգին, ո՞ր կրօնքին պատկանող տղոց: Ամենէն առաջ ընտանիքին պատկանող տղաքն է որ պիտի օգտուին, եւ ա՛յդ միայն պէտք է նկատի առնել:

* * *

Կաղանդը որ պիտի գայ վաղը միւս օր, ամէնէն սքանչելին է բոլոր այդ առիթներուն մէջ: Տղան ամէնէն աւելի տարուան այդ օրն է որ սովորականէն տարբեր կենցաղի մը մէջ կը զգայ ինքզինքը: Այն տեսակ մը տպաւորիչ հանդիսաւորութիւնը որ Կաղանդ օրեր կը սաւառնի տուներու մէջ, մասնաւորաբար կ'ազդէ տղոց վրայ: Տարուան ընթացքին ներկայացող առիթներէն մասնաւորաբար ատիկա պէտք չէ՝ բնաւ փախցնել: Զեմ ըսեր որ տղաքը զրկեն ամէն բանէ, բայց գոնէ կրնան օրինակի համար խաղալիկէ հրաժարեցնել զանոնք, եւ այդ ծախքը յատկացնել աղքատի տղոց: Ի՞նչ աղուոր բան մը պիտի ըլլար՝ եթէ վաղը միւս օր մեր թերթերը «փոխան խաղալիկի» նուիրատուութեանց ցուցակներ հրատարակէին, նուիրատուութիւններ՝ եղած տղոց կողմէ, ամէնէն հարուստէն մինչեւ ամէնէն հասարակը:

Արդէն ի՞նչի կը ծառայեն այդ խաղալիկները: Տուն կայ որ մի՛միայն Կաղանդի օրը 5–10 ոսկիի ծախք մը կ'ընէ առոր համար: Տղաքը օր մը կը զբօսնուն, երկու օր կը զբօսնուն եւ երրորդ օրը կը կոտրեն: Միւս կողմէ, այդ խաղալիկները չա՛տ չփացուցիչ դեր մը կը խաղան, եւ ամէն բանէ առաջ տղաքը ընդհանրապէս կը ծառայեն: Խաղալիկներու չրջանը ընտանիքներու մէջ հոմանիշ է արդէն տղայութեան, եւ ան տղան՝ որ «ճիճի» ուզելէ կը դադրի, ա՛լ տղայ չի նկատուիր ծնողքին կողմէ: Ի՞նչ օգուտ ունին, ինչի՞ կը ծառայեն: Թերեւս այդ սովորութեան հնարողներն ալ, եթէ ողջ ըլլային, չպիտի կարենային պատասխան մը տալ: Մինչդեռ գոնէ անոր վերնալովը կրկնակի օգուտ մը կը ծագի, օգուտ մը որ արհամարհելի բան մը չէ: Նախ տան տղաքը կ'օգտուին բարոյապէս, եւ յետոյ ուրիշ տղաք՝ նիւթապէս:

* * *

Կը կրկնեմ սակայն թէ խնդիրը անպատճառ խաղալիկին վրայ չէ: Բարոյական դաստիարակութեան այդ եղանակին մէջ առիթները անհամար են, եւ ամէնքն ալ նպաստաւոր: Ընտանիք մը անոնցմէ մէկէն կ'ուզէ օգտուիլ, ուրիշ մը միւսէն, իր տրամադրութեանց ու նախասիրութեանց համեմատ: Կը բաւէ որ ուզէ օգտուիլ: Եւ պէտք կայ ըսելու թէ այս կերպ դաստիարակութեամբ մը, ընտանիքներ՝ համեմատաբար չա՛տ քիչ տաճեռուան մը մէջ՝ դպրոցներէն անհունապէս աւելի լաւ հոգիի կազմութիւն մը կրնան տալ իրենց տղոց:

Ա.ՐԱՄ ԱՆԶՈՒՆԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ԲՐՈՆԻԿ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

Ցուղարկաւորութեան հանդէսը ողբացեալ Գ. Շահինեանի.— Գաւառական Ժողովի նիստը.—Հրաժարական ու տեղեկագիր.— Նոր ընտրութիւն,— Ցոյնի մը առաջարկը:

ԻԶՄԻՐ, 18 Դեկտ.

Անագորոյն մահը զոր երէկ հեռագրով իմացուցած էի ձեզ յանձին երիտասարդ ու համակրելի գրագէտ-ուսուցչին՝ Գ. Գրիգոր Շահինեանի, դառն է ու անակնկալի, բուռն է ու ցաւալի:

Ինչպէս ասկէ առաջ առիթ ունեցած էի գրելու, Գ. Շահինեան Մաղնիսայի վարի թաղի վարժարաներուն տեսչութիւնը այնքան արդիւնալից կերպով վարելէ յետոյ, դպրոցական ներկայ տարեշրջանին սկիզբը՝ տեղւոյն Հոգաբարձութեան մէկ ապիկար ու բոլորովին ոգէտ անդամին գործած անիրաւութիւններէն զզուած՝ իր պաշտօնէն վերջնապէս ստիպուեցաւ հրաժարիլ ու եկաւ հաստատուիլ իր ընտանիքով Իզմիր. անմիջապէս ուսուցիչ կարգուեցաւ թէ՛ տեղւոյս Ամերիկեան վարժարանին եւ թէ մեր վարժարաններուն մէջ, հակառակ մէկ երկու չարամիտներու ձեռքի տակէ գործած աղտոտ էնթրիկներուն, որպէս զի Շահինեան չյաջողի մեր վարժարանին մէջ պաշտօն վարել:

Հաղիւ թէ 15 օր պաշտօնավարած էր դժբաղդ Շահինեան, երբ անկողին ինկաւ. օրերը կը սահէին՝ Շահինեան միշտ հիւանդ, հեղհեղէ կ'իյնար: Շաբերու պէս՝ ես ալ ստէպ կ'այցելէի իրեն եւ ամէն այցելութեանս՝ կ'ըսէր ինծի. «այսօր աւելի աղէկ կը զգամ ինքզինքս: Բայց տաքութիւնս չանցնիր:»

Իր ենթարկուած հիւանդութիւնն էր Թիֆօ եւ վերջերս՝ ինչպէս գրած էր Արեւելեան Մամուլ, Թիֆօի աւերիչ վտանգը բարեբաղդաբար անցուցած ու ապաքինման ճամբուն մէջ մտած էր, բայց ա՜ւ թոքախտի դարձած է եղեր խեղճը:

Հաղիւ 26 դարուններ հոլոված, համակրելին Շահինեան երէկ կէս օրին յանկարծ կը մեռնի, անմխիթար թողլով կինը, հայրն ու մայրը եւ իր զաւակը՝ երկամեայ: Դժբաղդ Շահինեանին մահուան լուրը չատ մեծ ազդեցութիւն բրաւ ամբողջ Իզմիրի հայ հասարակութեան եւ մասնաւորաբար իր ծանօթներուն ու բարեկամներուն վրայ:

Մարմինը տունէն ուղղակի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին տարուելով՝ գիշերը հոն մնաց եւ այսօր կատարուեցաւ յուղարկաւորութեան հանդէսը այնքան փառաւոր ու չքեղ կերպով, որուն նմանը չատ քիչ անգամ կը պատահի, այն ալ հարուստներուն: Ի պատիւ հանգուցեալին՝ Մեսրոպեան վարժարանը ամբողջ օրը փակուեցաւ ի նշան սուգի:

Ժամը 10½ին (Ր. Ե.) սկսաւ տան եւ եկեղեցիի կարգը Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին մէջ, ի ներկայութեան ընտրեալ հոծ բազմութիւնի մը. յետոյ եկեղեցիին կարգը կատարուելով կազմուեցաւ թափօրը, որուն առջեւէն կ'երթային Մեսրոպեան վարժարանի աշակերտները ու Ներսէսեան Որբանոցի որբերը, յետոյ դպրաց դասը իրենց դպրապետովը: Դպիրները եւ դրպրապետը այնքան յուզուած էին որ քանիցս իրենց երգեցողութիւնը ընդհատեցին: Դպրաց դասէն ետքը կու գար քահանայից դասը զգեստաւորեալ, յետոյ դաղաղը՝ որ ծածկուած էր պաշտօնակիցներու ու բարեկամներու կողմէ նուիրուած ծաղկեփունջերով: Դագաղին ծոպերէն բռնած էին չորս ուսուցիչներ:

Այս փառաւոր թափօրը կանգ առաւ Պամախանէի կայարանին առջեւ ու հոնկէ դագաղը մասնաւոր կառքի մէջ դրուելով տարուեցաւ գերեզմանատուն. յուղարկաւորներու բազմաթիւ կառքեր կը հետեւէին մեռելակառքին:

Արդարդ չեմ սեպեր յիշելու հոս թէ Իզմիրցիք այս փառաւոր թաղումով կը բրացան մխիթարել հանգուցեալին ծնողքն ու ազգականները:

* * *

Տեղւոյս Գաւառական Ժողովին նիստը տեղի ունեցաւ առջի օր կէս օրէն յետոյ, ատենապետութեամբ Մերկեր էֆ. Մերկերեանի եւ ի ներկայութեան 4 քահանայ ու աշխարհական անդամներու: Առաջնորդը հիւանդութեան պատճառաւ չէր կրցած նախագահել Ժողովին եւ իր տեղ այդ պաշտօնը կատարեց Տ. Աբրահամ քահանայ Մանիկեան:

Նախորդ նստի արձանագրութիւնը կարդացուեցաւ: Ժողովականներէն մէկը թէեւ այդ արձանագրութեան նկատմամբ դիտողութիւն ըրաւ, բայց անուշ տեղը կապուելով Ժողովը անցաւ օրակարգին որ էր, 1. Հրաժարական Քաղ. Ժողովոյ: 2. Նոր ընտրութիւն: 3. Ցիէնքխանէի Նորոգութեան առթիւ առաջարկ մը:

Կարդացուեցաւ Նախորդ Քաղաքական Ժողովին հրաժարագրին հետ նաեւ իր պաշտօնավարութեան տեղեկագիրը: Քաղաքական Ժողովին պաշտօնավարութեան մասին Ժողովը իր չնորհակալութեան քուէն տալէ յետոյ՝ անոր հրաժարականը ընդունեց եւ անմիջապէս ձեռնարկելով նոր ընտրութեան՝ գաղտնի քուէներու բացարձակ մեծամասնութեամբ (եթէ միաձայնութեամբ ըսեմ՝ սխալ գրեթէ գործած չեմ ըլլար) նոր Քաղաքական Ժողովը ընտրեց հետեւեալ եօթը անձերէն.—Տեարք Տիգրան Նուպարեան, Թովմաս Թումայեան, Վահան Պարտիզպանեան, Մանուկ Գալփաքճեան, Գէորգ Խորասանճեան եւ Ստեփան Գէորգեան: Համեմատականի մը նշանցն Տեարք Գալուստ Փափազեան ու Միրզա Մարեան եւ կրկին քուէի դըրուելով մէկ ձայնի առաւելութեամբ ընտրուեցաւ Տեար Գալուստ Փափազեան: Ժողովը՝ չնորհաւորելով նորընտիր Քաղաքական Ժողովը կարողութիւն մաղթեց իր սանձնելիք պաշտօնին համար:

Ժողովը անցաւ Օրակարգի վերջին խնդրին: Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին Ցիրանկաց թաղին մէջ ունեցած մէկ ընդարձակ՝ այլ հին բաւաժին համար Ցոյն մը կ'առաջարկէ նոյն բաւաժը եւ անոր անմիջապէս կից Ցունաց մէկ բաւաժը հիմէն վերականգնել եւ իրարու միացնելով ինք զայն մինչեւ իր մահը, իր մահուընէն ետքը չենուելիք չենքը Հայոց եւ Ցունաց ըլլալու պայմանաւ: Ժողովը լսելէ յետոյ իրեն եղած այս առաջարկը, մասնախումբ մը ընտրեց չորս հոգիէ բաղկացած եւ պաշտօն տուաւ ասոր՝ խնդրին ամէն կողմերը քննելով իրեն տեղեկագրել:

Ա.ՏՈՄ

ԱՆԿԵՂԾ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

Զ.ԱՐԹԱՊԵՏԵԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԻՆ

Ի նկատ առնելով ա՛յն անգիտութիւնը զոր ցոյց տուիր Աբեւելքի 5040 ու 5103 թիւերով ի նպաստ քեզ ուղղած անկեղծ ու փրկարար խորհուրդներուս հանդէպ, ստորեւ գրեթէ բառ առ բառ կը մատնանշեմ այդ խորհուրդները, ինչպէս նաեւ ուրիշ քանի մը կարեւոր ակնարկութիւններ, զորս քաղեցի Ց. Պուճիգանեան էֆ.ի «Վերլուծումներ»էն եւ որոնց ամենուն վրայ կը հրաւիրեմ քու եւ համայնքներուդ լուրջ ուշադրութիւնը:

1. Տիպար ուսուցիչը պարտի լաւ սերտել հոգեբանութեան ուսումը վերացականապէս եւ պարտի անձամբ գործնական հոգեբան մը ըլլալ:

2. Տիպար ուսուցիչը պարտի տիպար ու անբիծ նկարագիր ունենալ: Վախի, շահու, համբաւոմի, խաբի չարժառիթները բնաւ չպարտին դրդռել իր ջիղերը: Պէտք չէ սակայն որ չարգելուն ու բացարձակ ըլլայ, այլ նաեւ ճկուն:

3. Տիպար ուսուցիչը պարտի անպառ ըլլալ: Բանի որ դպրոցն արդարութեան ուսումնարան մըն է, ուսուցչին ծունկերուն քով աշակերտը գլարաը սովրիլ ուզղամտութեան դասը: Հարատութեան, գեղեցկութեան, ազդացութեան, դրացութեան չարժառիթներով ալառելը նենգութիւն, զեղծում է ուսուցչական սեղանին չորչը գործուած: Անպառ ուսուցիչը ո՛ր-չափ ալ խիստ, դաժան, բծախնդիր ըլլայ, կը սիրուի, բայց ալառուն ո՛ր-չափ ալ մեղմ, ժպտուն, անուշլեզու ըլլայ կ'ատուի: Օրէնքին առջեւ, ամէն ալառկերտ պարտի հաւասար նկատուիլ: Օրէնքի ներկայացուցիչ ուսուցիչը ժամերի բացարձակութիւնն ունենալու է, արդարութիւնն իր կիրքը ըլլալու է, օրէնքի գործադրութիւնը՝ իր ըղձակէտը: Առանց ասոր, դպրոցին ո՛չ ուսումնական ոչ ալ վարչական մակարդակը չի բարձրանար: Իրաւ այս կարգի ուսուցիչ մը բաղխումներ կ'ունենայ ըմբոստ ալակերտներու, նահապետներու, իմիմակոչ ու վայրենաչ ֆենադատներու (օրինակը տես Ծաղիկ թիւ 490, 492, 496, եւ 502) կողմէ, բայց ա՛կանջ կախելու չէ: Օրէնքի վրայ հիմնուած զօրաւոր անհատականութիւն մը անվիրաւորելի է:

4. Պաղարիւնութիւնը ուրիշ մէկ կարեւոր յատկանիշն է դաստիարակին: Բաղդրեալ գործերն անհուն համբերութիւն կը պահանջեն: Ուսուցիչը բաղում գործեր ունի, գործեր փափուկ, մաղանման՝ որոնք յուղումի պահուն կրնան խանգարել ու իրենց պատշաճ խնամքը չընդունիլ... Համբերութիւն պէտք է ամուսնեան հանդէպ: Շատ անգամ տարիներով կ'աշխատիս ու չօշափելի արդիւնք չի նշմարուիր: Աշակերտը մարմրուն կը դառնայ, անոր ուղեղին ու սրտին ոչինչ կրնայ թափանցել: Փողոցի ազդեցութիւնը, ընտանեկան կրթութիւնը, ժառանգականութիւնը եւլն. կը չէզոքացնեն ողջամիտ սկզբունքները: Շատ անգամ ապերախտութիւնը իր զըզուելի, անգութ ու ցուրտ երեւոյթովը հակայ (*) տարուածներ կ'ինդեցնէ ուսուցչին գլխին, պաքի պէս կը խոցէ սիրտը, իր գործին սէրը կը պաղեցնէ ու անէծքի բոմբիւններ կը հանէ չուրթերէն: Ապերախտութիւնը երբեմն անսատութեան ու լրբութեան ատիճանին կը հասնի. աշակերան ա՛նչափ առաջ կերթայ, որ իր ուսուցչին կը հայհոյէ ու զայն կ'անուանարկէ փողոցի մէջ, նոյն իսկ օրաթերթերու մէջ (*):

Համբերանք դեռ չատ պէտք է: Կը տեսնես որ կարգ մը անճարակներ կամ յաւակնոտներ որոնք ղիմնական պատգամներ կ'որոտան, ուսուցչին դասաւանդութեան մեթոդը կը քննադատեն (*), դըպրոցին ծրագիրը կը խծբծեն ու նոր ծրագիրներ կը յօրինեն: Հրամայական չէ՛ որ լեզուին՝ դպրոցի դռնէն ներս կը մտնէ եւ ուսուցչին վրայ կը պօռայ: Երբ անարժանութիւնը արժանիքի վրայ կը յարձակի ու արժանիքը լռելու դատապարտուած է, հոգին սոսկալի ճգնաժամի մը մէջ արիւն քրտինք կը մտնէ ու միտքը կ'ընդվզի կեանքին դէմ:

(*) Ինչպէս ըրաւ Սանասարեանի ձրիավարժարանի Պարոյր Բէյեան, Ուսուցչական Ժողովի մը կողմէ միաձայնօրէն ու պաշտօնապէս սպանուած հռչակուած լեզուագար մը, ի հաշիւ Անտաւէ Թէօռիէի՝ «խոզանոցին մէջ խոզերը խրանջեցնող» (ըստ բնագրին՝ խանջեցնող) — Բիւզանդիոն թիւ 1763—, գչիրով (իմա դուռով կամ գոցով) մարմար տաչել տուող»— Բիւզանդիոն թիւ 1843—այդ գչակը, կամ եթէ կը հաճիք, այդ բարգմանչակը, կը յանդգնի ասերեսօրէն կաղկանձել իբր թէ պօշպոռազ անուանած ըլլայի Կորիւն Մըկրտչեանը, (որուն ո՛չ երեսը տեսած եւ ոչ ալ իր տղերէն մէկը կարդացած եմ), մինչդեռ յիշեալին խմբագրապետ հայրիկը իր թերթին 693 համարին մէջ կը հեգնէր կեղծ. վարժարանի աշակերտները (ի չարս որոնց նաեւ իր զաւակը), անոնց թոյլտրելով որ իրարու տակ չարեն այ՛նքարչի բոլոր կոյսերը, լոյսերը, բոյսերը՝ մուսաները վար իջեցնեն Պարնասի ձիւնապատ սարերէն, ու հեռուներն չաղակրատեն կամ իրենք հո՞ երթան փոսաղարձ այցելութեան, եւ դիւցանոյներուն հետ համով կամ ա՜համ կատակներ ընեն, եւլն. եւլն.:

5. Տիպար ուսուցիչը պարտի պահել իր արժանապատուութիւնը: Ժողովուրդը կ'ակնկալէ որ իր կրթական վարիչները վեհանձն մարդեր ըլլան, խուժանի մակարդակին չտարբերուին . . . : Երեկոները տունէ տուն թափառիլ, թղթախաղի սիրահարիլ եւ (ուսուցչական) սերտողութեան ժամերը նարտով վատնել, կրթական գործիչի մը պատիւ չեն բերեր: Խնջոյքներ սարքել, ճչել, պարել, խաղալ, կանչել, լպիրշ եղանակներու ուկնդրել ու դինովնալու աստիճան դինի, օղի կնծել, փըսխել, ցնդիլ, զառանցել ու հաղարումէկ անասելի միմասութիւններու ենթարկել իրենք զիրենք, կ'արատաւորեն արժանապատուութիւնը: Խանութի թափառիլ, ջղերու բարեկամութիւնը մուրալ, կուսակցութիւններու պարագլուխ կանգնիլ, հանդոյակատարութեան համար ժամանաւոր անձնաւորութիւններ խծբծել տեսակ մը բարոյական պնակալիզութիւն է, հոգեկան տարկութիւն: Դու արժանի՛ ունեցիր, պատիւն ինքնին կու գայ, պակը կը բոլորի ճակատիդ շուրջն ու համբաւը ոտներուդ տակ դանիներ կը սեւէ: Ոտնարտ արժանիքը հպարտ ունայնամտութենէ աւելի հաստատ կուսուն ունի: Զատաւոր վերապահութիւնն ու արժանապատուութիւնը, ուսուցչին հեղինակութեան կշիռը կ'աւելցնեն, անոր նկարագրին վսեմ գիծը կը շնչեն:

6. Տիպար ուսուցիչը պարտի գոնէ մէկ եւրոպական լեզու գիտնալ: Բանի որ ամէն դպրոց համալսարանական ուսուցիչ մը չի կրնար ունենալ, անհրաժեշտ է որ Թուրքիոյ մէջ պաշտօնավարող ամէն ուսուցիչ հմուտ ըլլայ ո՛չ միայն օսմանլերէնի, այլ եւ գոնէ մէկ եւրոպական լեզուի, որպէս զի գաղափարներու ճոխ պաշար մը ունենայ եւ իր ուսուցանելիք ճիւղերը կատարելագործէ, աշակերտին միշտ նոր, միշտ բարձր երեւնայ, գիտութեան հմայքն ունենայ, որ աշակերտն իրմով մոգուի: Մեր լրագրութիւնն ու մատենագրութիւնը չունին պահանջուած ճոխութիւնը, որպէս զի անկէ սնունդ քաղելով բաւականանայինք:

7. Միակ հաճոյքը, որուն ընտանիմն ունինք, զոր լաւապէս սերտած ենք, որ ընթացիկ ու ծաւալուն ընութիւն մը ունի մեր բարքերուն մէջ ու կը մշակուի մեր ընտանեկան յարկերուն տակ, բամբասանքն է, գեղձ ոգիէ բղխող այն ջըրդեղուած մոլութիւնը, որ կը թունաւորէ մեր ընտանեկան յարկը, կ'անդամահատէ մեր հանրային կեանքը, ու սեւ մուր մը կը քսէ մեր տոմմին ճակտին՝ օտարներու առջեւ: Մեր խայտառակութիւններուն բուն պատճառը ընտանեկան յարկերու տակ անխնայ մշակուած այս սովորութիւնն է: Բամբասանքը կը չորցնէ ազնուութեան սերմերը, կը վերցնէ վեհանձնութեան գիծերը, անաչառ դատողութիւնը անկարելի կ'ընէ ու կը դունդրէ մեր վճիռները, ուրիշին արժանի գնահատելու կարողութենէն կը զրկէ մեզ, զրպարտութեան, քսութեան ոգին կը մշակէ: Վստահութեան ոգին արմատական թշնամին է որ յապէս կ'անդամալուծէ բարեկամութիւնը, ընկերակցութիւնները, առեւտրական ու բարոյական, եւ մեր հանրակեանքին վրայ մեռելութեան դալուկը կը զարնէ: Բամբասանքը գրժատաբներու, խուլ ատելութիւններու պատճառ կ'ըլլայ: Ընտանեկան տխուր դառնութիւններ, պատուոյ անկումներ, պաշտօնանկութիւններ, ուժի ամուսիթիւններ այս անիծեալ միքրոպէն կը սերին: Երանի՜ թէ ուրիշներու միտը, պատիւը, արժանիքը ծանելու այս վատ սովորութիւնը, այս անպիտան մոլութիւնը բոլորովին խեղճ-վիճռ ընէինք մեր ընտանեկան յարկերէն ու աւելի բարձր հաճոյքներէ մնունդ առնէինք: Երանի՜ թէ մեր բեմերը, մամուլն ու ազդեցիկ, ականաւոր մարդամ մը վրայ հաւատք չունենալով՝ ո՛ւ եւ է փառասիրութիւն չէր ունեցած. եւ որովհետեւ չատ հարուստ էր՝ արհեստն մըն ալ հետամուտ չէր եղած: Ցետոյ Արման մտովի կը տեսնէր իր սիրային փորձառութեանց անօգուտ եւ ապիտաբեր չարքը մինչեւ այն օրը՝ երբ հանդիպած էր տիկին Շաղէլի: «Ի՞նչպէս պիտի կրնայի տարբեր կերպով դատել զանի, ինչպէս դատեցի ասկէ առաջ, երբ իմ առջեւս նետուեցաւ յանկարծ: Կռնայի՞ հակնալ թէ վիպական, անարամախոհ, բայց անկեղծ ընաւորութիւն մը ունի ան. կարծեցի թէ ուրիշ կիներու պէս կին մըն է: Այդպէս հաւատացի եւ պարտէի այդպէս հաւատալ... Այդ «պարտէի» բառը կը գործածէր անհրաժեշտօրէն, իբր լծակ մը որով պիտի վերցնէր իր խղճի խայթին ծանրութիւնը, բայց ծանրութիւնը միշտ հոն էր: Ի զուր կը մաքառէր. իր անձէն աւելի զօրաւոր բան մը կը բռնադատէր զինքը՝ այդ կնոջ կորստեան հեղինակը նկատել զինքը: Այն ատեն կը ջանար սփոփման ուրիշ միջոց մը հնարել:

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՈՐԹՕՆԸ (63)

ԲՕԼ ՊՈՒՐԹԷ

ՍԻՐԱՑԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Ժ.

ԽՂՃԻ ԽԱՑԹ ՄԸ

Ամբոխ մը կը վխտար այս փողոցներուն մէջ, բայց Արման ո՛ւ եւ է դէմք չէր ճանչնար. այսպէս՝ ամբողջ ժամերով կը պտտէր, առանձին իր մտածումին հետ: Թէ՝ քունէն արթնցած, թէ՝ հագուած ու կերած ատեն՝ միշտ ներկայ էր այդ մտածումը, որ միեւնոյն էր միշտ:

Ի՞նչ էր այդ չարատանջ եւ սեւեռեալ մտածումը: Անդադար Արմանի մտքին առջեւ կը ներկայանար Էլէնը եւ իրենց վերջին տեսակցութեան միջոցին անոր ըրած ահռելի խոստովանութիւնը՝ իր բոլոր մանրամասնութիւններովը. նաեւ աչքին առջեւ կուգար այն արարքը՝ զոր գործած ըլլալը խոստովանած էր մանկամարդ կինը՝ այնքան ճշգրիտ ու յստակ բառերով: Ի յուշ կ'ածէր Էլէնը՝ Վարատի գրկին մէջ. որովհետեւ կը խորհէր թէ յուսահատութեան այս առջին տաղնապէն յետոյ՝ ան պիտի գործէր այդ արարքը. ու ամոր տեսիլը զինքը կ'ենթարկէր այնպիսի զզացման մը՝ որ նորէն կը բաղդատէր սրտին վրայ զգացուած ծանրութեան մը հետ, որուն պատճառած տխրութեան տակ կ'ընկճուէր: Այդ մռայլ ծանրութիւնը զգացած էր այն օրը՝ երբ անքան եղերական կերպով կը հեծէր Էլէն Լինքոլն փողոցի տան սրահին մէջ: Այն ատենուան պէս՝ հիմա ալ անտանելի ճնշում մը կը զգար, գիտնալով որ այդ կնոջ դժբաղդութեան պատճառը ինք էր: Անտարակոյս, Վարատի հետ ունեցած սիրային արկածէն յետոյ՝ ուրիշներ ալ պիտի ունենար: Մի՞թէ կանգ առնել կարելի՞ է այդ սահուն զառիթափին վրայ՝ ուր երկրորդ սիրահարէն ետքը մինչեւ տասներորդը կը հասնի: Երբ մարդ կը կորսնցնէ ինքզինքը պատուելու սովորութիւնը եւ ուժը, միակ սկզբունքը արժանապատուութեան, ի՞նչ թռմբով կարելի է դիմադրել փորձութեանց եւ հետաքրքրութեանց արշաւող յորձանքին: Էլէն գեղեցիկ էր, ուստի պիտի սիրաբանէին անոր հետ: Այդ յաջորդական անկումները կը կատարուէին հոն, իր աչքերուն տակ, ու ինք չէր կրընար բան մը ընել՝ արդիւնալու համար զանոնք. ինչպէս Էլէն տղաքական էր իր արատաւած ատեն՝ ինք էր պատճառը անոր կորստեան: Այդ կնոջ կեանքի պատկերին հանդէպ՝ Արման ինքզինքը կը տեսնէր մարդու մը առջեւ, որուն խմած թոյնը իր ձեռքովը տուած էր: Դէմքին մահացու տարբաղադրութիւնը, ցուրտ քրտինքը, ահռելի ղղաձգութիւնները ինչպէս արգիլել, երբ տղտաբեր դեղը կը թաւալի արեան մէջ: Շնութեան այդ թոյնը՝ որով ներարկած էր Էլէնը, իր աւերումի գործը առաջ պիտի տանէր: Ի՞նչ արդարացում ունէր՝ ատիկա ըրած ըլլալուն համար: Ոչ մէկ պատճառ, քանի որ անոր հետ սիրային յարաբերութիւններ մշակած էր՝ առանց սիրելու զայն: Այո՛, գէ՛թ սիրած, քիչ մը երջանկութիւն պարգեւած ըլլար անոր, իր ամբողջ անձը նըւիրած ըլլալուն փոխարէն: Բայց յանցանքին պատճառած անխուսափելի նուաստացման վրայ աւելցուցած էր նուաստացման ուրիշ տարր մը. ամէնէն անդութ յուսախաբութիւնը: Ի՞նչ վիճակի մատնած էր յոյսերով բեղուն կին մը, որ մոլորած էր՝ սիրոյ ամենէն բարձր կէտին հասնելու իր ազնիւ հետապնդումին մէջ: Պատրանքը փարատած՝ մոռացման մէջ թաղուիլ կը ջանար Էլէն: Մէկ տարի յետոյ եւ անոր յաջորդող տարիներուն մէջ՝ ի՞նչ պիտի ըլլար մանկամարդ կինը: Սա նշանաւոր պարերութիւնը կը կրկնէր իր միտքին մէջ. «Արարիոյ բոլոր անուշահոտութիւնները չպիտի կրնան մաքրել այս փոքրիկ ձեռքը...»: Ու Արման կը կքէր խղճի խայթին ծանրութեան տակ,— այնքան անգթօրէն ծանր որ չէր կրնար ոչինչ զգալ բացի ընկճեցնող եւ յարատեւ ջախջախումի մը, գործուած արարքին տպաւորութեան տակ:

«Ի՞նչ անհեթեթ մեքենայ է սա մարդ ըսուածը,» կը խորհէր Արման, «ու ի՞նչ քամահրելի տպաւորութիւն է սա անձկութիւնը: Որպէս զի արդարանայ այս խղճի խայթը, պէտք է որ յանցաւոր ըլլամ, այսինքն պատասխանատու եւ ազատ: Մի՞թէ խղճի ազատութիւնը մնոտի բառ

Արարատ թիվ 25

Արարատ թ. Ա. Հետագրական (Ararat, 1902)։

13 էջեր։ 1902)։ «Եռամսեայ, թիվ 50, մեծ ոգիվարք մեր հիշատակն մեր հիշողի նամակ մեր մասին։ Մեր քաղաքի վրա գտնվող Ազգային Ժողովի նախագահ Տ. Գ. Ղազարյանի դիմումը։ Ինչպես գիտենք, Ազգային Ժողովը ստեղծվեց Ռուսաստանի կառավարության հրամանով

—Լիվերբուլէն առնուած վերջին հեռագիրներուն նայելով, բամպակի գինն է $4^{64}/_{100}$։ Իզմիրի մէջ 550 հակ ծախուեցան՝ 291–300էն։ Պատրաստ կայ չորս հազար հակ։ Գիները հաստատուն են։

ՌՈՒԼԷՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ.— Բոլէէն Լնսի ամիսէ մը Կ. Պոլիս գալով Մոլիէռի խաղերը պիտի ներկայացնէ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Աթէնքի Ասքի լրագիրը, ստոյգ աղբիւրէ առնելով, կը ծանուցանէ թէ մինչեւ փետրուարի սկիզբը որ եւ է ընտրութիւն պիտի չկատարուի Կ. Պոլսոյ հելլենական դեսպանութեան պաշտօնին համար։

ՄԱՐՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Նազիֆ փաշա, հիւանդ ըլլալով, երէկ չկրցաւ իր պաշտօնատեղին երթալ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԶՈՒՐԵՐ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Համիտիէ հիւանդանոցին բժիշկներէն հաղարապետ Ցուսապէյ պիտի երթայ՝ գիտական քննութեան ենթարկել Պրուսայի ու Գոնիայի նահանգաց մէջ եղած հանքային ջուրերը։

ՆՈՐ ԾԻԱԳԻՐ.—Նէմլի զատէ Թահսին փաշա եւ Բ. Դրան արտաքին Թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Հիքմէթ պէյ, առեւտրական ու հանրագուտ շինութեանց նախարարութեան դիմելով քանըշինգ տարուան մենաշնորհ խնդրեցին՝ Գասթէմունիի նահանգին մէջ գործարան մը հաստատելու, ուր փայտի տաշեղներէ թուղթ, խաւարքատ եւ այլն պիտի պատրաստուին։ Հարկ եղած փայտերը ձրիաբար պիտի առնուին կառավարութեան սեպհական անտառներէն։ Խնդիրը նկատողութեան առնուած է նոյն նախարարութեան մասնագէտներուն կողմէ։ Աղերսագիրը տուողները հինգ հարիւր ոսկի պիտի յանձնեն Օսմ. Պանքային՝ իբրեւ երաշխաւորութեան գումար։

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԻՆ ԳԵՐԵԶՄԱՆ ՄԸ.— Սպասի կ'իմանայ թէ Մաթապէլէնտի մէջ (Հարաւային Ափրիկէ) իսլամական գերեզման մը գտնուեր է, որուն վրայ ապրանքէն արձանագրութիւն մը կայ։ Մեռեալին անունն է Սալիհ եւ Թուականը՝ արաբական 95 տարին, որով 1225 տարուան հնութիւն մըն է։ Այդ գերեզմանը գտեր է անգլիացի երկրախոյզ մը։

ՍԷՐԷԶԻ նախկին կառավարիչ Մուսթաֆա Նայլի էֆ. առջի գիշերը մեռաւ եւ յուղարկաւորութիւնը երէկ կատարուեցաւ։

ԲԱՐԻԶԷՆ կը հեռագրեն թէ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան Պ. Բոնսթան, այսօր, Բարիզէն ճամբայ կ'ելլէ Կ. Պոլիս գալու համար։ Պ. Բոնսթան վեց շաբաթ ետքը նորէն Բարիզ պիտի երթայ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Աղեքսանդրիոյ մէջ երկուշաբթի օրը քոլէրայէ մէկ դէպք պատահեր է. իսկ հետեւեալ օրը՝ ոչինչ։

ԼՈՆՏՈՆԻ մէջ վերջերս մեռած ընիկ եէնիգիւղցի Եորկի Այաքենթի հինգ հարիւր ոսկի կտակեր է Եէսի Գուլէի Ցուսնաց հիւանդանոցին ու Հէյպէլիի առեւտրական վարժարանին. նաեւ նոյնքան գումար մը՝ Լոնտոնի կուրծքի հիւանդութեանց հիւանդանոցին ու քաղաքին աղքատներուն։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.—Երէկ Կ. Պոլիս ժամանեցին Խրիմի ու Պուխարացի հինգ հարիւր իսլամ ուխտաւորներ որոնք ամէն Հիճազ պիտի երթան։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ վրնասը Կ. Պոլսոյ մէջ 1902 տարուան (Ն. Տ.) միջոցին եղած է 49,000 ոսկի։ 1901ին 57,550 էր եւ 1900ին՝ 36,550։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ.— Կայս. կառավարութեան եւ Արեւելեան երկաթուղիներու Ընկերութեան միջեւ ծագած դրամական խնդիր մը իրաւարարաբար կարգադրելու նպատակով կազմուած մասնախումբին առջեւ կայս. կառավարութեան կողմէ խօսելու համար քանի մը փաստաբաններ որոշուած էին։ Կայս. Իրատէ մը կը հաստատէ այս մասին եղած ընտրութիւնը։ Նշանակուած փաստաբաններն են եւրոպական նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդական Յովհաննէս պէյ Ալէքսանեան եւ Եորկիատիս էֆ.։ Արեւելեան երկաթուղիներու կողմէ պիտի խօսի Բարիզի նշանաւոր փաստաբաններէն Պ. Ժիլ Տիէֆ։ Յովհաննէս պէյ Ալէքսանեան իր ուսումնքը աւարտած է՝ Ֆրանսացի փաստաբանին գտնուած կրթական մեծ հաստատութիւններուն մէջ։ Եորկիատիս էֆ. իր ուսումը աւարտած է Գերմանիա։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատան մէջ, երէկ գիշեր, սեղան մը եւ յետոյ պարահանդէս մը տրուեցաւ։ Ներկայ գտնուեցան Աւստրիոյ, Անգլիոյ, Իտալիոյ, Սպանիոյ ու Շուէտ–Նորվէկիոյ դեսպանները եւայլն։

ՇՈՒՏՐԱՑԻ մէջ վերջերս սաստիկ ցուրտ ընել սկսեր է։ Ջերմաչափը զէրոյէն վար տասներեք աստիճան ցոյց կուտայ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ առաւտու Մաքրիգիւղի մէջ երկաթուղիի ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Այսթէֆանսան ժամ 7.55ին ճամբայ ելած 15 թիւ կառախումբը երբ Մաքրիգիւղ ժամանեց, պուլկար դերձակ մը՝ Թէոխարի ուզեց վակոնէ մը ներս մտնել, բայց վերջին երկու վակոններուն մէջտեղը իյնալով անիներուն տակ մնաց։ Վակոնները վրայէն անցան եւ խեղճ մարդը վայրկենապէս մեռաւ։ Արկածին պատճառը այն էր թէ Թէոխարի վակոնը մտնել ուզած ատեն ուղեւորներ դուրս կ'ելլէին. ատոր հետեւանքով ընդհարում մը պատահեցաւ եւ Թէոխարի վար ինկաւ՝ երկու վակոններուն մէջտեղը։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՀՐԴԵՀԸ.—Ոստիկանութիւնը ստուգեց թէ անցեալ շաբաթ իրիկուն Սկիւտար, Թոփանէլի օղլուի մէջ պատահած հրդեհը դիտմամբ ձգուած էր։ Հրձիգներուն են կառապան Խալիլ եւ ասոր փեսան Մէհմէտ, որոնք հրդեհը սկսուած տանը տիրոջ՝ Ազիզ աղայի հետ կռուած ըլլալով, յայտարարած էին թէ անոր տունը կրակի պիտի տան։ Ասոնց տուներուն կարասիներն ալ ապահովագրուած ըլլալով, այս իրողութիւնն ալ մասամբ հաստատեց հրդեհին դիտմամբ ձգուած ըլլալը։ Հրդեհին պատահած գիշերը Սկիւտարի կառավարչին հետեւորդներէն Միւֆիտ պէյ, նոյն տեղէն անցած ատեն այդ կողմերը առանց ֆէսի եւ գլխարկոց հագած ու բոպիկ ոտքերով մարդու մը պատիլը տեսնելով սկսեր է ուշադրութեամբ հետեւիլ անոր։ Գիշերանոց հագած ու բոպիկ ոտքով մարդը լուցկի մը վառելով, ձեռքի քուրջերը բռնկցուցեր է. սակայն Միւֆիտ պէյի հասնելուն՝ քովի տունը մտեր է։ Ասոր վրայ քիչ ետքը հրդեհը սկսեր է եւ կարելի չէ եղեր առաջքը առնել։ Ցիշեալ պաշտօնեան ստիպուեր է հրդեհը ծագած տունին դուռը կոտրել. տունին մէջինները խորունկ քունի մէջ գտնուելով, իր ջանքերուն շնորհիւ հազիւ կրցեր են ազատուիլ։ Այս միջոցին քովի տունէն գիշերանոց հագած մարդը դուրս ելեր է ձեռքը դոյլ մը բռնած, իբր թէ հրդեհին մարելուն օգնելու համար. սակայն Միւֆիտ պէյ անոր քիչ առաջուան առանց ֆէսի ու գիշերանոցով մարդը ըլլալը ճանչնալով ձերբակալել տուեր է։

ՈՐԴՆՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Սկիւտարի ոստիկանութիւնը գտաւ այն դեղագիրը, որով Սուրբիկ անուն սպասուհի մը, ինչպէս երէկ մանրամասնօրէն պատմեցինք, վիժած էր իր երեք ամսուան զաւակը։ Դեղագիրը, որուն թուականն է մարտ 5, պատրաստուած է Սէլամսըզի կողմը Յակոբ էֆ.ի դեղարանին մէջ։ Դեղագրին օրինակը ղրկուած է Սկիւտարի ոստիկանութեան։ Սուրբիկ թէեւ կը պնդէ թէ այդ դէպքը չորս տարի առաջ պատահած է, սակայն, ինչպէս կ'երեւայ, ըսածը ճիշդ չէ։ Յոգդ. Ալեքսանտրոս որ նոյն դեղագիրը տուած է, տակաւին ձերբակալուած չէ։

ՄԵԾ ԿՂԶԻԻ մէջ, երէկ գիշեր ժամ 8ին, խորհրդաւոր Խրիմոյի տանը խոնարհոցը այրեցաւ։

Պ. ԲՍԱԼԹԻՒ կարասեաց վաճառառունը, այս օրերս ճոխ մթերք մը ստացած է ամէն տեսակ կարասիներու, սրսիի, ննջասենեակի, ճաշասրահի համար, եւլն.։ Գիները զեղչուած են։ 27—30

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նպաստից Ցանձնաժողովը հրաւիրուած է յառաջիկայ երկուշաբթի օր նիստ գումարել Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։ Ինչպէս արդէն գրուեցաւ, Նպաստից Ցանձնաժողովը վերջին նիստին մէջ գաւառական արհեստանոցներու իբրեւ հասոյթի աղբիւր «Մանուկ Յիսուսի» նուիրատուութիւնը սահմանեց, Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ մասնակցելու համար նուիրատուութեան։ Պատրիարքական շրջաբերականը արդէն պատրաստուած է եւ այսօր վաղը հրապարակ կը հանուի։ Բացի այդ շրջաբերականէն, որուն պատճէնը պիտի երեւայ նաեւ լրագիրներու մէջ ալ, նուիրատուութեան յատուկ տոմսեր տպագրուած են որոնց պատկերը կը միւեցնէ Ծնունդի նուիրական տօնին խորհրդանշանը։ Նպաստից Ցանձնաժողովին վերջին նիստին մէջ այդ առթիւ որոշուած է որ ամէն հասակի եւ ամէն դասակարգէ անձեր մասնակցին, այր, կին, աղջիկ եւ տղայ, մինչեւ անգամ դպրոցական աշակերտներ։

—Պատրիարքական Փոխանորդ Սրբազանը, ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեանի, այսօր Ցուտաց, Հայ–Հռոմէականաց եւ Պուլկարաց Պատրիարքարանները գնաց՝ Ծնունդի տօնը շնորհաւորելու համար։

—Ուրիշայն Տ. Անանիա վարդապետ Հազարապետեան կը գրէ Պատրիարքարան թէ վերջերս թեմական այցելութեան ելլելով Սեւերեկ եւ Նսիպին՝ անոնց ժողովուրդները մխիթարեր է հոգեւորապէս. միանգամայն կը յայտարարէ թէ Նսիպին գիւղին աղքատներուն համար հարկ անհրաժեշտ է նպատակ դումար մը փութացընել։

—Պէրլինէն կը գրեն մեզ դեկտ. 30 թուով.— «Դարձեալ ազնիւ ընկերէ մը բաժնուելու հարկին մէջ կը գտնուինք։ Այդ բաժնումը սակայն որչափ մեզ կը տխրեցնէ, նոյնչափ եւ աւելի կ'ուրախացնէ մեզ, երբ կը տեսնենք յաջողութիւններով պսակուած ընկերոջ մը մուտքը գործնական աշխարհին մէջ, ուր այսուհետեւ ան առիթը պիտի ունենայ արդիւնաւորելու իր ուսանողական կեանքի ընթացքին ամբարած գիտական մթերքը եւ հասարակութեան մէկ գործունեայ եւ օգտակար անդամը պիտի ըլլայ։ Պ. Արտաշէս Մուրատեան լրացնելով Մխիթարեան արհեստագիտական հաստատութեան շրջանը, իբր մեքենագիտութեան վկայեալ ճարտարագէտ մեկնեցաւ դէպի Կովկաս, ուր իր մասնագիտութեան համար ընդարձակ ասպարէզ մը կայ։ Պ. Մուրատեան Սանասարեանի շրջանաւարտներէն է. ասկէ մօտ $4\frac{1}{2}$ տարի առաջ իր երէց եղբօրը հետ Գերմանիա եկած էր՝ արհեստական մասնագիտութիւն մը սորվելու համար. երկու եղբայրներն ալ ընդունելով Մխիթարեանի հաստատութենէն, օրինակելի աշխատասիրութեամբ եւ ջանքով սկսան սորվիլ իրենց դեռ անծանօթ մէկ լեզուով մաթեմատիքական եւ մեքենական գիտութիւններ։ Երեց եղբայրը, Պ. Վահան Մուրատեան, ինքն ալ Սանասարեանի շրջանաւարտ, աչքի տկարութեան պատճառով ստիպուեցաւ հրաժարիլ իր ընտրած արհեստական մասնագիտութենէն, ուր չափազանց ընդունակութիւն մը ցոյց կուտար, եւ մտնելով Լայսցիկի վաճառականական բարձրագոյն վարժարանը՝ բաւական ժամանակ հետեւեցաւ դասընթացքներու, մինչեւ որ իր հօրը ծանր հիւանդութիւնը ստիպեց զինքը վերադառնալ ծննդավայր, Սամսուն, ուր եւ վերջապէս իրեն վիճակուեցաւ շարունակել իր հօրը, հանգուցեալ եղուարդ էֆ. Մուրատեանի վաճառականական գործերը։ Ասդին, Պ. Արտաշէս Մուրատեան, դիմագրաւելով իր առջեւ եղած բոլոր խոչընդոտներուն, յարատեւ աշխատութեամբ կրցաւ մէկ տարուան գործնական եւ երեք տարուան տեսական պարապմունքներէ վերջ ստանալ ճարտարագիտութեան վկայականը։ Իր ազնիւ ուրարի ընտանութիւնը եւ նկարագրին անկեղծութիւնը, արդիւնք միմիայն ընտանեկան առողջ կրթութեան, զինքը ամենուս սիրելի դարձուցած էին։ Անչուշտ Կովկասի մէջ սիրալիր ընդունելութիւն մը գտնելով, երիտասարդ ճարտարագէտը պիտի կրնայ օգտակար գործունէութիւն մը ունենալ, որուն համար ամէն տեսակ ընդունակութիւն եւ պատրաստութիւն ունի։ Մխիթարեանի մէջ կան հիմա ութը հայ ուսանողներ, որոնցմէ 3ը Թրքահայեր են։ Ուրախալի է տեսնել որ մեր մէջ ալ հետզհետէ զգացուելով մեքենագիտութեան նման տարածուն արհեստի պէտքը, անոր հետեւողներու թիւը տարուէ տարի կ'աւելնայ։ Այսուհանդերձ համեմատաբար դեռ շատ քիչերն են որ կ'ուզեն ինքզինքնին արհեստներու նուիրել։ Ասոր պատճառը գլխաւորաբար այն է որ մեր դպրոցներէն ելլողները բացարձակապէս ոչինչ գիտեն արհեստներու մասին։»

—Դերջանէն կը գրեն մեզ.— «Հնուց ի վեր Դերջանի Բաղառիճ գիւղը, ուր կար երբեմն Հեփեստոսի մեհեանը, կը գտնուի Մամա–Խաթունի հիւսիսային կողմը՝ իբր երեք ժամ հեռուն։ Այս գիւղը Դերջանի ամէնէն բաղմամարդ չէնն է։ Հայերը մեծ մասամբ գաղթած են Սեբաստիայէն. բաւական բարեկեցիկ վիճակ մը ունին եւ ի բնէ խելացի, ճարպիկ ու գործունեայ են։ Գիւղիս մէջ յիշատակութեան արժանի է բլուրին վրայի գտնուած Հայոց Ս. եկեղեցին, որ չինուած է Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի ձեռամբ եւ որուն ձախակողմեան տաճարին տեղն է եղած Հեփեստոսի արձանը։ Սակայն, անոր քարակերտ չէնքը բարձուած է։ Բաղառիճցիք թէեւ ցարդ վարժարանի չէնք չունին, բայց վարձեալ սենեկի մը մէջ՝ առանց գրասեղանի եւ այլ անհրաժեշտ պիտոյքներու՝ դպրոց մը ունին, որուն համար Պատրիարքարանը 12 օսմ. ոսկի կը վճարէ տարին. այս պատճառաւ նպաստընկալ կ'անուանուի։ Սոյն վարժարանը իր վրայ հրսկող ոչ Թաղական Խորհուրդ ունի եւ ոչ ալ Հոգաբարձութիւն, ըստ որում դպրոցը վարելիքի, կահի, ըմպանակի, կուժի, Թղթի եւայլնի կողմէ նեղուելէ զատ, շատ ուսանողներ ալ կան որ դպրոցական դասագիրք ալ չունին։ Դպրոցը ունի ընդամենը 50 ուսանող, բաժնուած Բ. Ա. նախապատրաստական եւ ընտելարան անուամբ չորս կարգերու։ Աշակերտները ամէնքն ալ ուշիմ ու սրամիտ են եւ կ'ուսանին հայերէն, թուրքերէն, կրօն, թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, ընդհանուր պատմութիւն, գիր եւ երաժշտութիւն։ Բաղառիճ գիւղին արեւելեան կողմը Հայոց Թաղին մէջ նահապետական ընդարձակ տան մը կից կը տեսնուի քարաշէն ու փառաւոր տուն մը՝ երկու սենեակով. մէկը առանձնասենեակ եւ միւսը հիւրանոց։ Երբ կառավարական պաշտօնատարներ, հոգեւորականներ ու եւրոպացիներ հիւր կ'ըլլան, վայելուչ կերպով կը մեծարուին եւ պահ մը կը մոռնան իրենց՝ Դերջանի մէջ գտնուիլը։ Այս ճոխ եւ փարթամ տունը գաւառակիս Հայոց անուանի ջոջերէն Մ. Գալուստեան Մ. Յովհաննէս էֆէնտիի բնակարանն է։ Հանրածանօթ հօր այս ծանօթ զաւակը վաթսուն տարեկան է, ունի մէկ երկամեայ արու զաւակ Յակոբ պէկ անուամբ եւ չորս ալ աղջիկ։ Կրթութեան յարգը շատ լաւ գիտէ, ըստ որում ոչ միայն լրագիր եւ գրքեր կարդալէ չի դադրիր, այլ եւ աղջիկները մանչերուն հետ վարժարան կը ղրկէ։ Հայերէն եւ թրքերէն լեզուները լաւ կը գրէ եւ կարդայ։ Հանկարծ։ Մ. Յովհաննէս էֆ. մտացի է, լաւ պատմող, օրէնսգէտ, եւ բնութեամբ ալ ազնիւ. ծախքի կողմէ խնայող եւ կերուխումի կողմէ ալ ժլատ չէ։ Տարին քանի մը անգամ ալ հոգւոյ հայ կամ մտաղ կուտայ բոլոր գիւղացիներուն։ Մ. Յովհաննէս էֆ. կրօնասէր է եւ կառավարական գործերու մէջ ալ գտնուելով մեծ ծառայութիւններ մատուցած է կառավարութեան։ Եղած է Դերջանի Հայոց Քաղաքական ժողովին Ատենապետ եւ տեղակալութեան մէջ ալ յաճախ անդամ, բայց այժմ իր մնացած օրերը կ'անցընէ հանգստութեամբ։ Մ. Յովհաննէս էֆ.ի գերդաստանը սերած է քահանայէ. պապը կը կոչուէր Տէր Գրիգոր։ Ընտանիքի, զաւակի դաստիարակութիւնը ճաշակած է թէեւ, բայց նիւթական անձկութիւն երբեք չէ տեսած. իրենք որդւոց որդի միտ հարիւր քսան տարի է շարունակ եղած են հարուստ եւ նշանաւոր։ Մ. Յովհաննէս էֆ. իր համակիրներուն հետ զինքը քնադատողներ, խծբծողներ ալ ունեցած է եւ ցաւդ ալ ունի։ Գլխաւորապէս կը քաշքշուի թէ Վիճակին Հայոց տգիտութեան պատճառը ինքն է, բայց չենք դիտեր թէ եղած է ջոջ մը որ ձի հեծնելով գիւղէ գիւղ կրթութիւն տարածէ։ Մենք որչափ որ ստուգած ենք՝ զինք գտած ենք քաջալերիչ եկեղեցիներու շինութեան եւ վարժոցներու կառուցման ու բացման։ Պարտք մը եթէ միայն ունի, այն ալ իր գիւղին կրթականին հանդէպ է, անոր ալ քարայէն վարժարանը արդէն իր ծախքերով սկսած է կառուցանել, հարկաւ բաւական կազմակերպութեան համար ալ հարկ եղածը չպիտի խնայէ։ Բաղառիճի մէջ Մ. Գալստեան էֆ.ի հասնելու կը ջանայ այժմ Անտոն էֆ. Աբիկեանի. սա այսօր արդէն Գաւառակիս տեղակալութեան վարչական ժողովին մէջ անդամ եւ մեր Քաղաքական ժողովին մէջ ալ Ատենապետ է։»

—Մայր եկեղեցի իր նորոգուած տաճարին բացման առթիւ, յառաջիկայ շաբաթ իրիկուն, Նաւակատիքի արարողութիւնը պիտի կատարուի։ Աւագ սեղանին բեմը պիտի լուացուի պատարագ մատուցուելէ առաջ։ Կիրակի օրն ալ պիտի կատարուի մատաղի օրհնութիւնը։ Եկեղեցիին նորոգութեան առթիւ՝ կանանց եկեղեցիին ջրամարն ալ հոգեւոր պիտի վերածուի. Մայր եկեղեցին մինչեւ հիմա չունէր ննջեցեալները պահելու յատուկ տեղ։ Մարատեան էֆ. որոշեր է եկեղեցիին ամպէոնն ալ նորոգել, որուն համար 70–80 ոսկիի յաւելուածական ծախք մը պիտի ըլլայ։

—Ս. Ստեփաննոսի տօնին առթիւ, երէկ՝ Մայր եկեղեցիի մէջ հանդիսաւոր արարողութիւններ կատարուեցան։ Երեւսաղէմի միաբան կարգեալ վարդապետ պատարագ մատուցանելով քարոզ խօսեցաւ։ Յետոյ չնորհաւորութիւններ եղան Դպրաց դասու սրահին մէջ։ Այս տարի տեղի չունեցան աւանդական մեծարանքները՝ խնայողութեան տեսակէտով։ Երէկ Խասգիւղի եկեղեցիին մէջ ալ Տիրայր վարդապետ պատարագեց եւ քարոզեց։ Որբանոցին սանուհիները խմբովին ներկայ կը գտնուէին։

—Ծննդեան տօներուն առթիւ Դեւոնդ վարդապետ Դուրեան առժամեայ քարոզչի կարգուեցաւ Դատաբերդի Ս. Թադեւոս եկեղեցիին։

—Զէյթունէն Տ. Կարապետ եպիսկոպոս նամակ մը գրելով Պատրիարքարան՝ ուրախութիւն յայտներ է Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան յաջողութեամբ աւարտելուն. նաեւ խնդրեր է Պատրիարքարանէն՝ որ իրեն արտօնութիւն տրուի ներկայ գտնուելու Ս. Կաթողիկոսին օծման հանդէսին։

—Ծննդեան տօնէն յետոյ, Ս. Խաչ եկեղեցիի Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը պիտի զբաղի Թաղին վարժարաններուն միացման խնդրով. կը յուսացուի որ մինչեւ նոր տարեշրջան՝ ամէն կարգադրութիւն վերջանայ։

—Վանայ Կոտուց անապատի միաբաններէն Համազասպ վարդապետ, որ ատենէ մը ի վեր Պատրիարքարան կը գտնուի, Ծննդեան տօներէն ետքը, Ս. Պատրիարքին հրամանով, կարին պիտի ուղեւորի, Վիճակին մէջ թեմին մէջ Տեղապահութեան պաշտօնը վարելու համար։

—Ս. Պատրիարքը չորս ուրար նուիրած ըլլալով Արմաշի սարկաւագներուն, Արմաշի փոխ–վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս գիր մը ուղղելով Պատրիարքարան, յայտներ է թէ Ս. Ստեփաննոսին տօնին օրը սարկաւագները հանդիսաւորապէս պիտի կրեն այդ ուրարները։ Սարկաւագները չնորհակալութեան գիր մը ալ պիտի ուղղեն Ս. Պատրիարքին։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ՊԷՐԼԻՆ, 6 յունուար.— Վիլհէլմ կայսրը մարմարիոնէ չինուած իր կիսանդրին նուիրեց Պէրլինի ֆրանսական դեսպան Նայլի մարքիզին։

ՊԷԼԳՐԱՏ.—Կառավարական շրջանակներուն մէջ կը յայտնուի թէ արտաքին գործոց նախարարին փոփոխութիւնը չի կրնար փոխել Զինղար Մարքովիչի դանդիճին արտաքին քաղաքականութիւնը, վասն զի կառավարութեան այն ծրագրին մէջ որ վերջերս հրատարակուեցաւ, բացորոշապէս ճշդուած է այդ քաղաքականութիւնը։

ՏՐԻԶՏ.—Տեղական լրագիր մը կ'ըսէ թէ Ժընէվի դերման հիւպատոսը, արտաքին գործոց նախարարին միջոցաւ, արտօնուեր է Լուիզ իշխանուհին յանձնել՝ Սաքսոնիոյ իշխանին պահանջումը՝ ամուսնական կեանքի ջնջման մասին։ Մեւնոյն ատեն Ժընէվ ուղեւորեր է իշխանուհին լիազօր փոխանորդը՝ դատական խորհրդական տոքտ. Բէրներ, խորհրդակցելու Լաչընալ փաստաբանին հետ որ, ինչպէս կ'ըսուի, կը վարէ իշխանուհին գործերը։

ԶԷՌԻՆԵԼ.—Միրքօ իշխանը եւ իշխանուհին արտաքսման ուղեւորեցան։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՒՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 6 յունուար.—Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպան Պ. Բոնսթան վաղը ճամբայ պիտի ելլէ Արեւելեան ձեպընթացով եւ չարաթ օրը Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ։

ՊՐԻՍԷԼ.—Թրանսվալի երբեմնի ներկայացուցիչ տոքթ. Լէյտս եւ բոլոր պաշտօնեաները Ուէթրէխթի մէջ հաստատուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Քարաքասէն առնուած լուրերը հակասական են։ Նախագահ Բասթրոմէկ կէտի վրայ յաղթած եւ ուրիշ կէտի մը վրայ ալ յաղթուած է։ Կացութիւնը չատ տագնապալից է։

ՎԻԼՆՆԱ.—Հունգարիոյ նախարարապետ Պ. Ֆոն Զէլ հոս ժամանեց դեկտ. 31ին կնքուած համաձայնութիւնը ստորագրելու համար։

ԼԻԶԲՈՆԱ.—Այն ջրամբարը որ քաղաքին ջուր կը մատակարարէ, փլաւ։ Քաղաքին ցած մասը ողողուած է։ Վնասը շատ մեծ է։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ մայր թագուհին ինֆլուէնցայէ կը տառապի։

—Կարիպալտի զօրավարին աղջիկը՝ Թէրէզա Կարիպալտի մեռաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիքի ամուսնութիւնը, այսօր կատարուեցաւ մեծ հանդէսով։ Վեց հարիւր կոտոր նուէրներ ստացաւ։

ԲԱՐԻԶ.— Թղթատարական նախկին նախարար Պ. Կռանէ, որ այժմ կ. Պոլսոյ քտրափներու վարչ. պատուիրակ է, երեսփոխանութեան ընտրելի կը ներկայանայ Պ. Ռուվիէի տեղ, որ ծերակուտական ընտրուած է։

—Տրէպտայէն կը հեռագրեն թէ Սաքսոնիոյ թագաւորին բժիշկները կը հերքեն անմիջական վտանգի մը մասին տարածուած զրոյցները։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 24 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	31	28
Ամէնէն բարձր գին	»	31	29
Ամէնէն վար գին	»	31	12
Բուլգարի երկաթուղի գոց.	ֆր.	118	12
Ամէնէն բարձր գին	»	118	12
Ամէնէն վար գին	»	116	75

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Յունուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	62
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.	56	—
» » » Դ. բաց.	28	87
» » » Դ. գոց.	28	87
Օսմանեան Պանքա	13	75
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	50
» Մօնոբոլ	44	—
Գուլկարական 1888	94	75
Եգիպտէն իւնիֆիէ	107	12
Տօմինիկա	104	—
Թրանսվալ	5	25
Այտին երկաթուղի	14	—
Քոխանավազիր	25	36 1/4

ԲԱՐԻԶ, 6 Յունուար

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	95
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	բաց.	29	35
	գոց.	29	35
» » » Բ.	»	58	—
» » » Գ.	»	31	90
Օսմ. Պաս. Պանքա	ֆր.	594	—
Օսմանիէ	»	—	—
Բուլգէի երկաթուղի	»	121	50
Օսմ. մաքսատուն	»	480	—
Օսմ Ռէժի	»	363	—
Բրիօռիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քէտէի Լիոնէ	»	1090	—
Իտալական Ռանթ	»	104	40
Սպանիական արտաքին	»	87	22
Թրանսվալ	»	148	50
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	140
Դրամ զվոչ	»	—	—

ՊՐԻՍԷԼ, 6 Յունուար

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	28	92
Բուլգէի երկաթուղի	119	50

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ա.ԶԴ.— Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4 % բրիօրիթէ պարտաթուղթերու տէրերուն, թէ 1890 տարիի 15/27ի Կայս. հրամանագրին ԺԴ. յօդուածին համաձայն, վեց տարուան պայմանաժամին միջոցին չգանձուած կարօնները՝ իրենց պայմանաժամին վերջանալուն թուականէն սկսեալ, ջնջուած պիտի համարուին։ Հետեւաբար, պայմանաժամը 1897 մարտ 1/13ին վերջացող յիշեալ պարտաթուղթերու 13 թիւ կարօնները, եթէ մինչեւ 1903, 28/13 մարտ չգանձուին, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։

* * *

Ա.ԶԴ.— Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանր. Պարտքի պահանջատէրերուն թէ 1881, դեկտ. 8/20ի Կայս. հրամանագրին Ե. յօդուածին 5րդ հատուածին համաձայն, բոլոր այն կարօնները որոնք իրենց պայմանաժամին լրանալու թուականէն ետք, մինչեւ վեց տարի չգանձուին, ջնջուած պիտի համարուին։ Հետեւաբար, 1897, մարտ 1/13ին պայմանաժամին լրացող թիւ 27 կարօնները, եթէ մինչեւ 1903, 28/13 մարտ չգանձուին, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս, 23/6 դեկտ. 1902 12—12

ԱՆԳԻՐԸ

Ու եղաւ որ հարցուի ձեզ թէ ձեր պապերն ու մամերը ինչ կ'ընէին Կաղանդի եւ Աստուածայայտնութեան տօներ։— Ըսէք, գրուած է Անգիր դպրութեան Բ. հատորի Ա. Բ. տարերուն մէջ, որոնք հրատարակուեցան։

Դին ամբողջին 25 դրուշ։ Դիմել Արեւելքին։

ԷՆ ԱՌԱՋ ՍԱ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

ՀՈՎԱՆՈՅՍՎԱՆՑ

ՄԷՔԵՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱՆՁՆ

Քանի մը հարիւր կամ հազար դրուշ ծախսելով կը դնէք կամ չնել կու տաք ղգեստ, չապկի, ֆէս եւ գլխարկ վայելչաւոր եւ վայրեցնելու համար։ Ազէկ։ Բայց ինչ օգուտ։ եթէ անձրեւի մը բռնուիք ու եթէ հովանոց չունենաք — կամ անձրեւ չանցնող հովանոց մը — ատոնք ամբողջ կը բծաւորին եւ նորութեան չէնքը չնորհքը չի մնար վրանին։ Ուստի, խնամով չնուած, ձեւաւոր եւ բնաւ անձրեւ չթափանցող ՀՈՎԱՆՈՑ մը գնեցէք Դաւթիոյ հռչակաւոր հովանոցավաճառ Միհրդատ Հայկազնէն։ Գոհ կը մնաք

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԺԻՔ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ԴԱՐԵԶԳԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ձիւռ Զարէ-քենանց դէմը)

Նուբբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռ

ԳԼԽԱՑԱՒԵՐ
ԿՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA
ԿԴԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ.

Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը չաքարտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ջնջելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ցաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Կեդրոն. Ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, թիւ 8 և դեղատները A.

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցայտնի է թէ մօրիւ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձրմեռը ո՛րքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (երիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ առաջադիմելու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, դէպքէ որ այդ իւղը զուտ ու առանց կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին և որոնց գործածութիւնը աւելի ընասարկար է քան օգտակար։

Գ. Հոգ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մօրիւ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անաղարտ անարատութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Իւնիոն տէ Ֆաբրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հոգի մօրիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Մեկ տէցէն Թ. Ռ Հոգ, 2 թիւ, Բասթիկիոն Բաստր։

Մեծ-քանակ կը ծախուի Էտուար Մանիի քով Հարայի խան, Պոլիս։

ԳԱՐԱՃԻՒԵՐ ՍԱՆՁԵԼԱՐԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերուն (գարաճիկէր սանճրլարը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ խոստումը այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ՝ անկողնի մէջ հանգիստ ընել։ Հոգեկան վերմակը կը ճանկռտէ տաք պող քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ։

Ո՞ր բախտեմամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Ցաւն ալ առաջ ակոտ բժշկներէն Տօքթ. Տիւկի պատրաստած դեղահատերը, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas արդարեւ տժոնէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան դոր կը բռնի հիմն։ պէտ և ազատհոգապէս։ կարճ ժամանակի մէջ։ Ցաւերուն սաստկացած առեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած առեն օրական երեք չորս դեղահատ բաւական են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւնն ու խիթ։ մաղձոտութիւն (սաֆրա) և դեղնութիւն (ա՛ալրգ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւնները։ ասիկա ապացուցած է հազար սուրբ փորձերով։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ գրքու Քիւշիքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէզիլքի Լինոս և Պօնտեցիանոս դեղի մթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ձուլ. փոխադարձ. հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Փր. 1,506,000,000

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Փր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը Փր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլոր մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած քոխանակներէն աւելի անհամեմատ և շահաւոր պայմանագրութիւնն է։ յանձնուած օրէն կանոնաւորապէս վճարելի ըլլալ զբաղման ճամբորդութեան մահուան ասեկներուն և պատճառին անձնատանութեան մի չեւ իսկ պատեհապիտառն։ Տեղեկական բոլոր կերպաշխարհի փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ առանց յետագայ ապահովագրին հարկի առնելու։ այս փոխատուութիւնները գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլորին մէջ։ 30 օր այսմանամիս իւրաքանչիւր վճարման համար տարի ապահովի վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերջուն չարունակելու առանձնայատկութիւն, յետոյ մեռնելու ապահովագրերը 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով։ մէկ տարեմեջ ընելէ յետոյ իսաւանց կը ուսա չկայ։ Ապահովագրութիւնն երկարաձգուելը, բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, ոնպէս որ այդ ժամանակամիջոցէն մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ առանց հարկի առնելու անճամ մեռցած ապահովագիններու։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւոր է։ Աւելի մանրամասնութիւններ համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԴՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Բնդհ. Պատասխանատու
Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս. Հաւիթալ խան
Վայվոտա փողոց, Վիքթորիս խան
Ղալաթիա

ԱՆՔՈՔ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԴՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար Փր. 168,000,000 | Վճարեալ գումարներ Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ

Սթամպոլ Ապուս էֆենտի խան

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատով

 Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ 1892
Թուականը
(20 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆի խան, Բաքաչէյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը ԵԷՆի Համի Հավ գր փողոց Օսմ. Նամակատան դէմը։

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ
Մարբուճճիլար Զարշըլը խան թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԱԲԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈՒԵՇԱՐԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թահսատալէ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՑ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի զարդ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանքներ դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց ժողովուրդին փափաքողներուն քաջալերը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ Մէջ Օրոստի Պաք և Կ Իշխեան Որդիք վաճառատունները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի սորեւ։ ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցակ դրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Պ. Լաքարիէ Որդի եւ Ընկ. 28. — Ռիւ Նաթսուէօն։
ՊՈՍՊՈՌ.— Պ. Պ. Ապաք եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Պ. Մ. Գալֆեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանովայ.
ՌՈՒՄԱՆԻԱ.— Պ. Պ. Կ. Ինտիեան Որդիք.
ՎԱՐՆԱ.— Պ. Կէորոն Արտիֆի
ՋՈՒԻՒՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վառնրնկ.
ՍԻԼԱՆԻԱ.— Պ. Տինո Ֆէրեանտէզ.
ԻՒԳԻԹԻ.— Պ. Մ. Բարիւանս.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան եղբարք.
ՋՐԱՊԻԶՈՆ.— Պ. Ռրիս Կ. Ինտիեան.
ՍԻԳԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան
ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմմ եւան.
ՌՈՏՈՒԹՕ.— Պ. Յակոբ Բոսվատայ.

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING ie

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքաղրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ. 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Մէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի եւեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար Զարշը պոյը, թիւ. 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարդիս պէյ Տիւզ օղլուի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԵՇԱՒԻՔ

Ընդմէջ Հալի Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1089	Գօմս	1497	Կօգօ	1011	Մարսէլ	724	Բօզարիս	186
Ալէքթ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնս	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անտէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարէլլօ	3709	Ցիրիս	1735
Արիսօգօ	2377	Ֆիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Միլվիս	1193
Գասանս	1822	Տօմինօ	937	Հինատ	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Գօրտիանս	1264	Տուրօ	2383	Հորարիս	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսս	1328
Գրաւզ	1076	Տրաբօ	1713	Հուսվէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրինս	841	Ֆինամս	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիս	3827
Գրիֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Ոհիս	4100	Թօրէտս	1470
Գէյրս	1671	Էլտորատս	1520	Ձիւնս	1080	Ոնկարիս	4036	Թորիտս	487
Գալիբսս	1337	Էրազս	1841	Ֆլէսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆօլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆօմնս	1700	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիանկս	2229	Վոլթուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանդս	2272	Բինալտս	1663	Տէտս	1850
Գրիս	2697	Գալիլէս	3060	Լիվորնս	1643	Բոլս	1613	Զէրս	1200
Գօլորատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բուէս	1789		

Քօնկս չոգենաւը. Նաւապետ Սմիթ ընդհանուր վաճառքով Հրէն հոս հասած է
Լօրէնցս չոգենաւը, նաւապետ Ռ իւկ ընդհանուր վաճառքով Օսեսայէն հոս կը սպասուի յունուար 15ին։

Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԻԼՔ ԷՆԻՐՋՕՏ
Թ. 23—24 Քիւչիւք Մէյլէթ խան Գալաթա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵ ՍԱՍՑԻ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան Երթեւեկութիւններ

Գ. 24/6 Օսէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Գ. 25/7 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ Թիւն Ալեքսանդրիան Իզ. Յաֆա, Գէրուզ, Թարապուլուս-Շամ.
Դ. 25/7 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամ 3ին յետ միջօրէի։
Հ. 26/8 Հնէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Սիզրէ։ Պամում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ
Հ. 26/8 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 27/9 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Շբ. 28/10 Տարտանել, Միտիլի, Իզմիր, Բոդրում, Թարապուլուս-Շամ, Գէրուզ, Յաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրը։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՓԷԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՓԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԳԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԻՐ
Ցուլ. 8ին Անգղիոյ, Անտուերպէն
ՄԵԿՆՈՒՈՒԹԻՒՆ
Ցուլ. 8ին Անգղիոյ, ուր. Մարսիլիա
Տօնախ ուղղակի Բարիզի համար։
Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք Տեղեկութիւնները հարցուցէք ամէն Գործակալին Քոփ Հանէ Գալաթի վրայ 516 Թ. ՌՈՒՍՍՕ

ՁԲԼՏ. ԼԷՕՎԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերպուլի եւ Աբերեղլից միջեւ բանող օրագ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմենեան	10500	Եմիրքիրն	2900
Էլսորիան	10500	Արմենիան	3000
Լանդասորիան	9000	Աֆէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլմպիան	8000	Ամէնիան	2500
Ձորձիան	8000	Անսալուրիան	2900
Կասորինիան	8000	Ազգաշիրն	2900
Ֆիրինիան	8000	Էլսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեօ	800
Վալենիան	3700	Օքորդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպան	800
Ֆասիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու համար Լիվերպուլ մաքսատունը հանելու համար։ Բեռնը հրահանգը ղրկել, շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ մաքսատան հին տեղը
600

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Նոյեմբեր 1 (Ն.Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ
ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 2 Ճամբ. Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. 34 Խառն Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. 4 Ճամբ. Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. 6 Ճամբ. Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. 8 Ճամբ. Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. 36 Խառն Իրիկ. Ժ.	Վ.	Թ. 10 Ճամբ. Իրիկ. Ժ.	Վ.	Թ. 12 Ճամբ. Իրիկ. Ժ.	Վ.	Թ. Ճամբ. Իրիկ Ժ.	Վ.	Թ. Համբ. Իրիկ. Ժ.	Վ.	Թ. Ճամբ. Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. Ճամբ. Ելա. Ժ.	Վ.
Քարաքէյ Կամուրջ ժկն	1	20	1	35	3	33	5	30	7	8	8	15	10	30	11	30								
Հայաբ Փաշա ժամ.	1	45		—	3	58	5	55	7	33	8	40	10	55	1	55								
	1	55	2	25	4	8	6	5	7	43	8	55	1	5	12	5								
Քըզլ Թօբրաք »	2	1	—		4	14	6	11	7	50	9	5	11	11	2	11								
Ֆէնէր Եօլու »	2	5	2	26	4	17	6	14	7	54	9	9	11	5	12	14								
Կէօզ Թէփէ »	2	9	—	—	4	21	6	18	7	58	9	15	11	19	12	18								
Էյէնքէյ »	2	13	2	47	4	26	6	23	8	4	9	21	11	24	12	22								
Պօսթանճը »	2	2	2	5	4	32	6	29	8	10	9	31	11	30	12	28								
Մալթէպէ »	2	28	3	8	4	4	6	37	8	19	9	44	11	38	12	36								
Քարթալ »	2	39	3	22	4	51	6	48	8	31	10	1	11	48	12	46								
	2	46	3	32	4	58	6	55	8	39	10	11	11	55	12	53								
Բէյնտիք ժկն			3	37							10	21												
Թուզլա »			3	59							10	46												
Կէյլպէ »			4	19							11	10												
Տիլ Իսքէլէսի »			4	4							11	37												
Թավշանտիլ »			4	51							11	47												
Հէրէքէ »			5	8							12	6												
Եարբմճա »			5	29							12	30												
Թիւթիւն Զիֆթլիք »			5	42							12	44												
Տէրինճէ »			5	53							12	57												
Իզմիտ ժամ.			6	7								13												
			6	7																				
Պէօյիւք Տէրպէնտ »			7	2																				
Յապանճա »			7	26																				
Համիտիէ »			7	50																				
Կէյվէ »			8	34																				
Աք Հիսար »			8	56																				
Մէքէճէ »			9	26																				
Լէվքէ »			9	50																				
Վէզիր Խան »			1'	25																				
			1'	6																				
Պիլէճիք ժկն.			11	20																				
			12	30																				
Քարաքէյ »			1	15																				
Պօզիւք »			2																					
Իւն Էօնիւ »			2	36																				
Զուքուր Հիսար »			3	15																				
Էսկի Շէհր ժամ																								

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ
Այս կառախումբը 1903 դեկտ. 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ 1 Ճամբ. Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. 3 Ճամբ. Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. 5 Ճամբ. Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. 7 Ճամբ. Իրիկ. Ժ.	Վ.	Թ. 31 Խառն Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. 9 Ճամբ. Իրիկ. Ժ.	Վ.	Թ. 1 Ճամբ Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. 13 Ճամբ. Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. 33 Խառն Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. Ճամբ. Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. Ճամբ. Ելա. Ժ.	Վ.	Թ. 7 Ճամբ. Իրիկ. Ժ.	Վ.
Էսկի Շէհր ժկն.																	11	40						
Զուքուր Հիսար »																	12	16						
Իւն Էօնիւ »																	12	48						
Պօզիւք »																	1	24						
Քարաքէյ »																	1	58						
Պիլէճիք ժամ.																	2	48						
																	2	58						
Վէզիր Խան ժկն.																	3	34						
Լէվքէ »																	4	9						
Մէքէճէ »																	4	40						
Աք Հիսար »																	5	6						
Կէյվէ »																	5	28						
Համիտիէ »																	6	20						
Սբ Սբանճա »																	6	36						
Պէօյիւք Տէրպէնտ »																	7	1						
Իզմիտ ժամ.																	7	33						
									1	35							7	53						
Տէրինճէ ժկն.									1	53							8	7						
Թիւթիւն Զիֆթլիք »									2	4							8	18						
Եարբմճա »									2	16							8	30						
Հէրէքէ »									2	43							8	55						
Թաֆչանճիլ »									2	54							9	5						
Տիլ Իսկէլէսի »									3	10							9	14						
Կէյվէզ »									3	38							9	40						
Թուզլա »									4	—							10	—						
									4	22							10	20						
Բէյնտիք ժամ.	1	25	1	54	2	28	3	14	4	37	6	38	8	20	9	52	10	30						
Գարթալ »	1	33	2	2	2	37	3	23	4	50	6	47	8	30	10	2	10	44						
Մալթէպէ »	1	43	2	12	2	47	3	33	5	5	6	57	8	41	10	14	11	1						
Պօսթանճը »	1	51	2	21	2	56	3	41	5	19	7	5	8	51	10	25	11	14						
Էրէնքէյ »	1	5'	2	28	3	3	3	50	5	32	7	12	8	59	10	34	11	26						
Կէօզթէպէ »	2	2	2	32	3	7	3	54	5	36	7	16	9	3	10	38	—	—						
Ֆէնէր Եօլու »	2	7	2	37	3	11	3	58	5	41	7	20	9	9	10	43	11	37						
Գրզլ Թօփրաք »	2	10	2	40	3	14	4	1	5	45	7	23	9	13	10	47	—	—						
	2	1	2	45	3	19	4	6	5	53	7	28	9	19	10	53	11	46						
Հայաբ Փաշա ժկն.	2	23	2	53	3	27	4	15	6	5	7	38	9	27	11	—	12	5						
Քարաքէյ կամուրջ ժամ.	2	48	3	18	3	52	4	40	6	30	8	3	9	52	11	25	12	30						

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ
Այս կառախումբը 1902 դեկտեմբեր 16է 31 եւ 1903 յունուար 15 եւ 1903 փետրուար 11ն
Այս կառախումբը 1902 դեկտեմբեր 1էն 15 կ'երթեւեկէ